

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
Національний університет державної податкової
служби України
Санкт-Петербурзький державний університет
економіки і фінансів

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

18 - 19 квітня 2012 року

Полтава
2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Національний університет державної податкової служби України
Державна податкова інспекція в м. Полтава
Санкт-Петербурзький державний університет економіки і фінансів
Російський державний торговельно-економічний університет (м. Москва)
Опольський університет (м. Ополе, Республіка Польща)
Білоруський державний економічний університет (Республіка Білорусь)
Вища школа оподаткування Академії STING (м. Брно, Чеська Республіка)
Гьоттінгенський університет Георга-Августа
(м. Гьоттінген, Республіка Німеччина)

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

18 - 19 квітня 2012 року

Полтава
2012

ББК У9(4 Укр)26-983
УДК 330.366
Ф59

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
С.В. Онищенко, к.е.н., доцент.

**Фінансова безпека в системі забезпечення національних інтересів:
проблеми та перспективи:** Матеріали Міжнародної науково-практичної
конференції, 18 – 19 квітня 2012 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2012. – 184 с.

ISBN 978-966-616-103-4

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції відображено результати наукових досліджень провідних науковців, молодих учених та аспірантів, розглянуто актуальні теоретичні й практичні проблеми забезпечення фінансової безпеки та впливу глобалізаційних процесів на національні інтереси держави. Значну увагу приділено загрозам, механізму та системі забезпечення фінансової безпеки держави. Розглянуто проблеми і пріоритети забезпечення бюджетної та податкової безпеки держави. Висвітлено питання ролі й впливу стабільності фінансових ринків на фінансову безпеку держави.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, слухачів та студентів.

ББК У9(4 Укр)26-983
УДК 330.366

*Матеріали друкуються мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

ISBN 978-966-616-103-4

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ЗМІСТ

Секція 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

В.М. Антоненко, Г.О.Портнова

МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ..... 10

Д.В. Ванькович

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ФІНАНСОВОЇ
БЕЗПЕКИ ТА ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ..... 12

З.С. Варналій

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИМ
ДЕФОРМАЦІЯМ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ..... 13

Т.М. Завора

ВПЛИВ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НА РИНОК
ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВУ СФЕРУ..... 17

О. О. Кузьменко, О.О Заброда

ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО ІНТЕРЕСУ В СФЕРІ
ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ З МЕТОЮ
ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ..... 19

І.В. Минчинська

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ 21

Л.А. Могиліна

ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ..... 23

Л.С. Омельченко, О.Е. Лактионова

СТИМУЛІРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ
ПУТЕМ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ НАЛОГОВОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА 25

Т.В. Паєнтко

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ 26

Л.О. Птащенко

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ НА РИНКУ
НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ..... 28

М.І. Рудая

ДЕМОГРАФІЧНІ ТА ФІНАНСОВІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕНСІЙНОЇ
РЕФОРМИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ 30

Л.А.Свиштун

ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ
СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ..... 33

Т.В. Соловей

ІННОВАЦІЙНА БЕЗПЕКА ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ
РЕГІОНАЛЬНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ УКРАЇНИ 35

В.В.Федина

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ГРОМАДЯНИНА ЯК СКЛАДОВА
ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ..... 37

ВПЛИВ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НА РИНОК ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВУ СФЕРУ

В Україні протягом 2011 р. значно погіршилася ситуація щодо розвитку державних фінансів, банківського сектора та фінансового ринку. У першу чергу це пояснюється впливом ризиків фінансової нестабільності у країнах ЄС, що призвело до зменшення кредитних рейтингів цих країн і зростання ризиків банкрутства великих європейських банків, по-друге, наявністю відпливу іноземного та вітчизняного капіталу, концентрацією іноземної валюти у населення [1]. Безпосередній вплив на ринок праці й соціально-трудоу сферу має також розбалансування дохідно-видаткової частини бюджету. До основних ризиків соціально-трудоу сфери у 2011 р. правомірно віднести: звуження сфери прикладання праці та поширення тривалого безробіття; тінізація зайнятості й оплати праці; зниження рівня її оплати та зростання заборгованості щодо виплати; поглиблення необґрунтованої диференціації заробітної плати [2].

У результаті світової фінансово-економічної кризи ситуація на ринку праці істотно погіршилася, відбувся перерозподіл зайнятості між різними секторами економіки. Чисельність найманих працівників підприємств, які становлять найнадійніший контингент застрахованих осіб як за регулярністю, так і за обсягами сплачених внесків, зменшилася у 2011 році на 1 млн. осіб. Нині з 20,3 млн. зайнятого населення віком 15 – 70 років 5,9 млн. осіб мають неофіційну зайнятість, з яких: половина працюють в особистих селянських господарствах, які хоча б частково продають свою продукцію, друга половина мають неоформлені трудові відносини або займаються бізнесом без його реєстрації. З огляду на дешеву робочу силу роботодавці не мають стимулів здійснювати заходи щодо модернізації технічної й технологічної бази, впровадження інновацій, спрямованих на скорочення товарно-матеріальних та енергетичних витрат. Так, у структурі операційних витрат з реалізованої продукції (робіт, послуг) частка витрат на оплату праці разом з відрахуваннями на соціальні заходи становить лише близько 9%, тоді як частка вартості товарів і послуг, придбаних для перепродажу та реалізованих без додаткової обробки, сягає 53%, матеріальних витрат – 27%, як наслідок, майже 60% випуску йде на проміжне споживання. Виходячи з цього, на сучасному етапі розвитку нашої держави головним завданням є переведення зайнятості з неформального сектора до офіційного, створення нових робочих місць на підприємствах з належними умовами праці та зарплатою на заміну існуючих робочих місць у секторі самозайнятості.

Слабкість компенсацій елемента страхової системи робить реальністю значний ризик бідності та погіршення якості життя, в тому числі й за настанням старості, у випадку хвороби чи прояву інших чинників втрати працездатності.

У зв'язку із цим постає необхідність удосконалення фінансово-економічних, адміністративних, конкурентних, організаційно-інформаційних інструментів підвищення заробітної плати, цілеспрямованого впливу на причини та наслідки поширення тінізації у сфері оплати праці [3]. Фінансово-економічні механізми здійснення державою такого впливу повинні передбачати активне використання головного інструменту прямого регулювання сфери оплати праці – підвищення розміру мінімальної зарплати, що дозволить: забезпечити певний рівень доходів низькооплачуваних працівників, подолати бідність серед працюючих; сприяти вирівнюванню та підтримці життєвого рівня населення, мотивації економічної активності осіб без високого рівня кваліфікації. Законодавче рішення щодо підвищення у 2011 році мінімальної заробітної плати за проблем адекватного наповнення бюджету та, як наслідок, неможливості збереження кваліфікаційної диференціації заробітної плати, призвело до диспропорцій в оплаті праці насамперед на підприємствах, в організаціях та установах бюджетної сфери, що призводить до зростання соціальної напруженості в трудових колективах. Поглиблення необґрунтованої диференціації заробітної плати відбувається у міжгалузевій, міжрегіональній та міжпрофесійній сферах. Має місце зниження рівня оплати праці у бюджетному секторі економіки: розбіжність рівнів мінімальної заробітної плати і першого тарифного розряду єдиної тарифної сітки у бюджетному секторі становить 42,4%, тоді як за Законом України «Про оплату праці» вони повинні збігатися [1]. Занижені стандарти оплати праці у бюджетній сфері є прямим чинником погіршення якісних характеристик кадрового потенціалу лікувальних та навчальних установ, високого рівня передчасної смертності населення, суттєвого погіршення якості життя.

Таким чином, криза платежів, що поглиблюється бюджетною заборгованістю, обмеженістю кредитних ресурсів, перебуванням значної частини грошей у позабанківському обігу, знижує рівень безпеки на ринку праці й у соціально-трудої сфері, посилюючи соціальну напруженість у суспільстві та потребує виявлення й моніторингу економіки і фінансової сфери з метою виявлення та прогнозування внутрішніх і зовнішніх загроз.

Література:

1. Ризики розвитку державних фінансів банківського сектору і фінансового ринку України в 2011 –2012 роках / В.М. Геєць // Реформування податкової системи України відповідно до європейських стандартів: зб. матер. наук.-практ. конференції, 28 жовтня 2011 р. / Держ. подат. служба України, Нац. унів. ДПС України, наук.-досл. центр з проблем оподатк. – Ірпінь, 2011.
2. Завора, Т.М. Загрози національній безпеці в соціальній сфері / Т.М. Завора, О.В. Чепурний // Збірник наукових праць за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми й перспективи розвитку академічної та університетської науки», 8-9 грудня 2011 року. – Полтава: ПолтНТУ, 2011. – С. 98 – 99
3. Соціально-економічна безпека: навч. посіб. / [О.О. Беляєв, Л.П. Бортнікова, В.І. Кириленко та ін.]; за заг. ред. О.О. Беляєва, В.І. Кириленка. – К.: КНЕУ, 2010. – 316, [4] с.